

شَعَرَ الْعَدُوُّ بِوُجُودِنَا...

فِي هَذِهِ اللَّحْظَةِ... هَجَمَ عَلَيْنَا كَلْبٌ...

و بَيْنَ الطَّرِيقِ أَسْرَنَا جُنْدِيًّا مِنَ الْعَدُوِّ...

نَحْنُ هَرَبْنَا فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ...

وَصَلَّأْنَا إِلَى مَقَرَّنَا.

فَفَرِحَ الْقَائِدُ كَثِيرًا بِسَلَامَتِنَا وَنَجَاحِنَا.
وَ شَكَرْنَا رَبَّنَا عَلَى هَذَا النَّجَاحِ.

شهر تماشا

كَتَبْتُ كَتَبْنَا
أَنَا نَحْنُ

جالب‌ترین و با صفت‌ترین لحظات بازدید، هنگامی بود که بازدیدکنندگان پس از عبور از میان درختان، رودخانه‌ای را دیدند که زیر نور آفتاب می‌درخشید و دو قایق روی آن شناور بود. روی این دو قایق دو علامت جلب توجه می‌کرد. بچه‌ها با دیدن این دو علامت همگی گفتند: دو علامت دیگر! اما برای

کدام صیغه؟!

مخاطب؟!

غایب؟!

و یا...

راهنما که متوجه شد بچه‌ها در جستجوی یافتن جواب هستند، گفت: پیش از آن که به جواب این سؤال برسیم، بیاییم این دو علامت را با فعل‌هایی که خوانده‌ایم به کار ببریم.

به جدول ذیل نگاه کنیم:

خَرَجَ	جَلَسَ	كَتَبَ
ضَحِكَ	فَهَمَ	عَمِلَ

اکنون فعل‌های جدول را با علامت‌های «ت» و «نا» به کار ببریم:

...	...	كَتَبْنَا
...	...	...

...	...	كَتَبْتُ
...	...	...

ذَهَبْتُ : رفتم

تُ : نشانه‌ی صیغه‌ی متکلم وحده
نا : نشانه‌ی صیغه‌ی متکلم مع الغیر

ذَهَبْنَا = رفتیم

با دانستن این نکته‌ها، زمان انجام مسابقه فرا رسید
و بچه‌ها خود را برای یک رقابت علمی آماده کردند.

مسابقه

گروه (۱)

فعل‌های ذیل را به صیغه‌ی متکلم وحده تبدیل کنیم :

...	شَكَرَ	...	عَبَّرَ	...	فَرِحَ
...	شَعَرَ	...	فَصَّدَ	...	نَظَرَ

گروه (۲)

فعل‌های ذیل را به صیغه‌ی متکلم مع الغیر تبدیل کنیم :

...	شَكَرَ	...	عَبَّرَ	...	فَرِحَ
...	شَعَرَ	...	فَصَّدَ	...	نَظَرَ

گروه (۳)

معنای فعل‌های ذیل را بنویسیم :

عَسَلْنَا : ...	هَرَبْتُ : ...	لَعِبْتُ : ...
قَرَأْتُ : ...	أَكَلْنَا : ...	سَمِعْنَا : ...

هنگامی که راهنما مطمئن شد دانش آموزان صیغه های متکلم را به خوبی فراگرفته اند، از آن ها خواست که ضمایر مناسب این صیغه ها را نیز فرا بگیرند :

أَنَا دَهَبْتُ.
نَحْنُ دَهَبْنَا.

بچه ها هنگام خارج شدن از محوطه ی شهر تماشا تابلوی زیبایی را مشاهده کردند که فعل ها و ضمایر متکلم در آن ویژگی خاصی داشت :

نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ.
نَحْنُ الْوَارِثُونَ.
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ.
مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ.

تمارين

التَّامِرِينَ الْأَوَّلُ

با توجه به متن درس، پاسخ درست را مشخص کنید :

☐ لا	☐ نعم	١ - هل ذَهَبَ مُحَمَّدٌ إِلَى مَنْطِقَةِ الْعَدُوِّ؟
☐ لا	☐ نعم	٢ - هل أَسَرَ الْعَدُوُّ مُحَمَّدًا؟
☐ لا	☐ نعم	٣ - هل نَجَحَ * مُحَمَّدٌ فِي مُهِمَّتِهِ؟
☐ القائد	☐ محمد	٤ - مَنْ كَتَبَ الرِّسَالَةَ؟
☐ محمد	☐ الأسير	٥ - مَنْ هَتَفَ «اللَّهُ أَكْبَرُ»؟

التَّامِرِينَ الثَّانِي

با استفاده از «نعم» به طور کامل به پرسش‌های زیر پاسخ دهید :

- ١ - هل كَسَبْتُمْ الْحَسَنَاتِ؟
- ٢ - هل فَرِحْتُمْ بِنِعْمَةِ اللَّهِ؟
- ٣ - هل طَلَبْتُمْ جَنَّاتِ اللَّهِ؟
- ٤ - هل قَرَأْتِ الْقُرْآنَ؟
- ٥ - هل قَصَدْتُمْ عِبَادَةَ الرَّبِّ؟

مثال:

هل ذَكَرْتِ اللَّهَ فِي جَمِيعِ الْأَعْمَالِ؟ نَعَمْ، ذَكَرْتُ اللَّهَ فِي جَمِيعِ الْأَعْمَالِ.

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ

با استفاده از کلماتی که روی هریک از برگ‌های دو نخل نوشته شده است، جمله‌ی مناسبی در برگ مجاور آن بنویسید :

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ

کلمه‌های داخل کمانک را به عربی برگردانید و در جاهای خالی بنویسید :

بَعْدَ انْتِهَاءِ الدَّرْسِ ... (رفتیم) إلى
غُرْفَتِي و ... (قرار دادم) كُتِبِي عَلَى
الأَرْضِ و نَظَرْتُ إلى الأ... (کارها).

ذلك اليومَ ... (انجام دادم) أَعْمَالًا سَيِّئَةً * : ضَرَبْتُ * أَخِي الصَّغِيرَ و كَذَبْتُ *
عند معلّمي .

لِمَاذَا ... (زدم) أَخِي الصَّغِيرَ؟ لِمَاذَا ... (دروغ گفتیم)؟ لِمَاذَا ... (ترک
کردم) أَدَاءَ * الصَّلَاةِ فِي أَوَّلِ الوَقْتِ؟
... (ما) عِبَادُ اللَّهِ (قبول کردیم) دینَ الإسلام، هذا الدِّينُ، دینَ الرَّحْمَةِ و
العُطُوفَةِ .

إِنَّ اللَّهَ أَمَرَ بِحُبِّ الأَطْفَالِ و أَدَاءِ الحَسَنَاتِ، فَلِمَاذَا ... (ترک کردیم)
أَدَاءَ الحَسَنَاتِ؟

التَّامِرِينَ الْخَامِسُ

با توجه به تصویر، پاسخ درست هر پرسش را با علامت × مشخص کنید:

الطِّفْلَانِ

في الصُّورَةِ طِفْلَانِ.

أَيُّهَا الطِّفْلَانِ! هَلْ لَعِبْتُمَا؟

نَعَمْ، لَعِبْنَا.

لَا، قَرَأْنَا دُرُوسَنَا.

الرِّجَالِ

في الصُّورَةِ رِجَالٌ.

أَيُّهَا الرِّجَالُ! هَلْ قَرَأْتُمْ الْكِتَابَ؟

نَعَمْ، قَرَأْنَا الْكِتَابَ.

لَا، أَكَلْنَا الطَّعَامَ.

النِّسَاءُ*

في الصُّورَةِ نِسَاءٌ.

أَيُّهَا النِّسَاءُ! هَلْ جَلَسْتُنَّ عَلَى الْأَرْضِ؟

نَعَمْ، جَلَسْنَا عَلَى الْأَرْضِ.

لَا، غَسَلْنَا أَيْدِيَنَا.

الطُّفْلَانِ

في الصَّوْرَةِ طِفْلَتَانِ.
أَيُّهُمَا الطُّفْلَتَانِ! هَلْ غَسَلْتُمَا يَدَيْكُمَا؟

نَعَمْ، غَسَلْنَا يَدَنَا.

لَا، كَتَبْنَا التَّمْرِيْنَ.

التَّمْرِيْنُ السَّادِسُ

در برگردان فارسی جمله‌های زیر، غلط‌هایی وجود دارد. صحیح آن‌ها را بنویسید:

۱ - إِنْني ظَلَمْتُ * نَفْسِي. همانا ما به نفسمان ظلم کردیم. (قصص/ ۱۶)

۲ - إلهي أَنَا عَبْدُكَ * الضَّعِيفُ. ای خدای من، ما بندگان ضعیف تو هستیم.

(مناجات شعبانیّه)

۳ - إِلَيْكَ يَا رَبِّ مَدَدْتُ * يَدِي. [خداوندا] به سوی تو دستهایم را دراز می‌کنم.

(دعای کمیل)

حرف‌ها و عکس‌ها

از میان جملات و عبارت‌هایی که در متن درس و یا تمرینات خوانده‌اید، برای هر یک از تصاویر زیر، جمله‌ای مناسب انتخاب کنید :

الدَّرَاسَاتُ الْقُرْآنِيَّةُ

با هریک از کلمات زیر یا هم خانواده‌های آن‌ها آشنا هستید. این کلمه‌ها را متناسب با معنی آیات در جاهای خالی قرار دهید :

رَبُّ - شَرِبَ - قَلِيلٌ - ذَهَبَ

﴿... مُغَاضِبًا﴾ (خشمگینانه رفت) / أنبياء / ۸۷

﴿هو ... كُلُّ شَيْءٍ﴾ (او پروردگار همه چیز است) / أنعام / ۱۶۴

﴿فَمَنْ ... مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي﴾ (پس هر کس از آن نوشید، از من نیست) بقره / ۲۴۹

﴿مَتَاعُ الدُّنْيَا ...﴾ (بهره‌ی دنیا اندک است) / نساء / ۷۷

هم خانواده‌های کلمات ذکر شده را در آیات زیر پیدا کنید و زیر آن‌ها خط بکشید :

﴿... اِشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ﴾ (بیاشامید) / بقره / ۶۰

شَرِبَ

﴿عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ﴾ (می نوشد) / مُطَفِّفِينَ / ۲۸

﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً﴾ (اندک) / بقره / ۲۴۹

قليل

﴿اِذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ﴾ (برو) / طه / ۲۴

ذهب

﴿إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي﴾ (می‌روم، رونده) / صافات / ۹۹

علامت شناسی فعل ماضی

ضمایر	صیغه	علامت صیغه	اصل فعل (ریشه)
هو	مفرد مذکر غایب	←	ذهب
هي	مفرد مؤنث غایب	ذَهَبَتْ ← تْ	ذهب
هُمَا	مثنای مذکر غایب	ذَهَبَا ← ا	ذهب
هُمَا	مثنای مؤنث غایب	ذَهَبَتَا ← تا	ذهب
هُم	جمع مذکر غایب	ذَهَبُوا ← وا	ذهب
هُنَّ	جمع مؤنث غایب	ذَهَبْنَ ← نَ	ذهب

ذَهَبَ	←	تَ	←	ذَهَبْتَ	←	مفرد مذکر مخاطب	أَنْتَ
ذَهَبَ	←	تِ	←	ذَهَبْتِ	←	مفرد مؤنث مخاطب	أَنْتِ
ذَهَبَ	←	تُمَا	←	ذَهَبْتُمَا	←	مثنى مذکر مخاطب	أَنْتُمَا
ذَهَبَ	←	تُمَا	←	ذَهَبْتُمَا	←	مثنى مؤنث مخاطب	أَنْتُمَا
ذَهَبَ	←	تُهُمْ	←	ذَهَبْتُهُمْ	←	جمع مذکر مخاطب	أَنْتُمْ
ذَهَبَ	←	تُنَّ	←	ذَهَبْتُنَّ	←	جمع مؤنث مخاطب	أَنْتُنَّ
ذَهَبَ	←	تُ	←	ذَهَبْتُ	←	متكلم وحده	أَنَا
ذَهَبَ	←	نَا	←	ذَهَبْنَا	←	متكلم مع الغير	نَحْنُ